

Mélyen megérintette a lelkünk az az [országos statisztika](#), mely szerint a Hargita megyei sofőrvizsgázók teljesítenek a leggyengébben, közel hetven százalékos a bukási arány. Valljuk be, akárhogy is nézzük, elég szégyenteljes eredmény. Elég lokálpatrióták vagyunk ahhoz, hogy ezekbe a számokba ne nyugodjunk bele, ezért elkezdtünk szimatolni, hogy mitől is hullik a magyar a vizsgán. Meglepő következtetésre jutottunk, bár a statisztika szerint valóban hátul kullogunk, ez **nem fedi a teljes valóságot.**

Gyorsan felállítottunk néhány teóriát, miért is bukácsolunk a sofőrvizsgán, gondoltunk a székelyek román nyelvhez való (v)iszonyára, szemétkedő rendőrökre, hozzá nem értő oktatókra, és folytathatnánk a sort. Legtöbbjét már az ötlet szintjén elvetettük, ezért első körben a szerkesztőségen belül csináltunk egy gyors felmérést, kinek hogyan sikerült megszerezni a kis plasztikkártyát.

Az az igazság, hogy nekünk se ment minden úgy, mint a karikacsapás. Első három kollégánknak van jogosítványa, de még senki nem látta őket vezetni. Sőt, egyetlen kollégánkról csak most derült ki, hogy van jogsija.

Edit, aki nem is használ jogsit

Alig négyszer vizsgáztam, amíg sikerült. Mindegyiket meg tudom magyarázni. Az elsőnél elismerem, hogy nem tudtam vezetni, nem érdemeltem volna meg a jogsit. Különösen úgy, hogy egy gödörből kellett volna hegyre indulást produkálnom a rendőr bácsinak úgy, hogy a kocsí orra előtt állt egy másik. Szóval, még tolatni és kanyarodni is kellett volna. Felváltva fékeztünk a rendőrrel, azóta sem tudom, hogy melyikünk állt ki végül a parkolóból. Ezután már remegtem, mint a nyárfalevél, hiba hiba után jött, majd végül a dossziét a kezembe nyomták. Nem mondanám, hogy bátorított a rendőr, állítólag a legszigorúbb csíki fazont fogtuk ki.

Második alkalommal a táblák fogtak ki rajtam. Becsapós kérdéseket tett fel a rendőr. A KRESZ-táblákat papíron remekül felismertem, de az oktató elfelejtette jelezni, hogy az út szélén látható színes képeket is kell figyelni. Ő mindig mondta, hogy most állj meg, nézz szét, ha nem jön, mehetsz. A vizsgán ugyanaz a szigorú rendőr ült mellettem. Megkért, hogy álljak meg egy helyen. Eszembe jutott, hogy ott nem szokás parkolni, biztos nem szabad. Ez neki nem volt elég, tudni akarta, miért nem állhatunk meg. Minden lehetséges indokot felsoroltam, ami a törvénykönyvben tiltja a megállást, egyedül a táblát felejtettem ki. Ezzel vége is volt még egy hónapra a sofőr karrieremnek.

Harmadszorra a 9/11 napján vágta el, ekkorra tudomásul vettem, hogy a táblákat is kell figyelni, a műszerfalt is bemagoltam, még a fényeket is tudtam használni, de csak 21 pontot

ikszeltem. A negyedik alkalommal már sokkal fontosabb dolgom is volt, mint hogy a járművezetői engedély megszerzésére koncentráljak, előző nap városunk hírnevét kellett öregbítenem egy nemzetközi tanulmányi versenyen, nem volt idő tanulni. A vesztesek nyugalmaival érkeztem a helyszínre. Simán megszereztem az addigi legjobb pontszámom, az autóban a mosolygós fotómon tréfálkozott egy kedves gyergyói rendőr. Minden rendben volt, beírt néhány hibapontot, és nem adta kezembe a dossziét. Így szereztem jogosítványt. De nem kell félni, nem használom.

Katona Zoli, akit még Zsilett vágott el

A kilencvenes évek közepén engem még a Zsilett becenévre hallgató Barb Niculae vizsgáztatott, aki híres volt jó értelemben vett szigoráról. El is vágott a „hosszúban”, ahogy akkor mondták.

Az elméletről kijöttünk, simán átmentünk az öcsémmel mindketten, ő vezethetett először. Nem izgult, nem teketóriázott, egy-két kisebb hibát vétett, átment simán. Helyet cseréltünk, jöttem én, aki mindig izgulósabb voltam. Talán pont ezért sikerült kicsit vadabbra az én vezetés-bemutatóm, mert a városközponti részén kellett autóznom és az az igazság, hogy elég vadul vettem a kanyarokat. Barb csóváltgatta a fejét, jegyzetelgetett, de a Művelődési Háznál bevett kanyar nála is betette az ajtót – kénytelen volt odakapni a kormányhoz. Még akkor sem lett ideges, de egyértelmű volt, hogy ezen ment el a vizsga. „Ez nem megy át, Zolika...” – mondta magyarul. Mit mondjak, nem tudtam haragudni. Nem cseszegetett, nem alázott meg, utólag még azt is elmondta, hogy ha az utolsó kanyart szépen vettem volna be, akkor átengedett volna. Lenyugodtam, aztán pár hét múlva sokkal óvatosabban, talán néha túl lassan vezetve, átevickéltem a vizsgán.

Szasza, akinek van jogsija, hogy legyen

2004-ben vizsgáztam, a rendőr, akivel vezettem egy magas, kopaszodó, jó kedélyű csíkszeredai fickó volt, talán akkoriban ő volt a megyei közlekedésrendészet vezetője, nem kizárt, hogy ma is ő az. A fickó végig mosolyogva mondta, hogy merre menjünk, a kisebb hibáknál bátorított, hogy nem baj, mert nem olyan nagy dolog, menjek tovább. Elég hamar lejárt az egész, különösebb problémák nem voltak, bár a legutolsó próbánál, oldalparkolás hátramenetben úgy álltam be, hogy lefullasztottam az autót. A rendőr vagy nem vette észre, vagy ez még belefért a hibákba, mert átengedett. Akkor is vigyorgott. Az elkövetkező két hétben mintegy ötven kilométert vezettem, azóta a volánt csak az anyósülésről figyelem.

Ufó, a párhuzamos parkoló

Vásárhelyen vizsgáztam 2002-ben. Fontos volt, hogy átmenjek, mert épp költöztem volna

Bukarestbe. Rossz kezdés lett volna, ha szabadságot kellett volna kivegyek új munkahelyemen, hogy hazamehessek újrajvizsgázni. Öten tanultunk ugyanazon a „Dácsián”, egyik beült vezetni, a többiek bezsúfolódtunk a hátsó „bánkhétára”. Az „insztruktor” szinte könnyek közt vett búcsút tőlünk, tudta, hogy nem volt szerencsénk a rendőrök elosztásánál.

Én voltam az ötödik a sorban, s végignéztem, amint a hisztis zsaru mind a négy kollégámat elvágta a szemem előtt. A galuska ott volt a torkomban, amikor a kormányt a kezembe adta. Az asszonnyal hét éve vagyunk együtt, de annyit nem hisztizett összesen, mint ez a rendőr tíz perc alatt. Végig nyafogott, hogy túl közel megyek a jobb oldalt parkoló autókhoz, pedig legalább egy méterre mentem el tőlük, s a felezővonalat folyamatosan tapostam. Végig zongorázott a pedálokon, ahányszor mentünk el egy autó mellett, átvette az irányítást, s fékezett.

Mai napig csodálkozom, hogy miért nem dudáltak rángatózó autónkra a forgalomban akadályozott sofőrtársaink. A vizsga végső eleme a háttal oldalsóparkolás volt, négyből két kollégám ezen bukott el. Nem csoda, hisz a rendőr parkolás közben is folyton táncolt a pedálokon. Megkértem szépen, vegye le a lábát a pedálokról, ha összetöröm az autót, én fizetem ki. Picit ledöbbsent, de levette a lábát. Három másodperc múlva be voltunk parkolva. Csóválta a fejét, nézegette, hogy mennyire állunk párhuzamosan a járdával, de párhuzamosan álltunk. Átengedett.

Kakasy Boti, benzin az ereiben

Már tizennyolc éves korom előtt is sokat vezettem erdei utakon, így a kellő nagyképűséggel fogtam neki sofőrvizsgázni. Ifjú titánként, úgy gondoltam, hogy nekem, akinek benzin csörgedezik az ereimben és karburátor ketyeg a szívem helyén, majd odamegyek,

megvillantom magam, és már nyomják is a kezembe a jogsit, de helyette a „doszárt” kaptam meg. A következő vizsgaidőpontot – akkor még – harminc napra lehetett kérni. Nekem csak 29 jött ki, így újabb hónapot kellett várnom. Két hónap múlva újból leadtam a már előzőleg összeállított iratcsomót, akkor visszadobták, hogy emelték a teremdíjat és vigyek 500 lejről (ez ugyebár ma 5 bani) nyugtát, amit a városházán kell befizetnem a kincstárba. Sajnos, a kincstárat már nem kaptam nyitva, így újabb hónap halasztás.

De ekkor már jött karácsony, szesszió, tavasz, Tusványos, Fél-sziget s „az évből kimentem”. Néhány év kihagyás után – egyetemistaként megtette a buszbérlet is –, némileg több komolyságot szentelve az ügynek, újból nekifogtam. Mivel ez már teljesen önfinanszírozásból történt, nem volt második esély. Terem 23 pont, a rendőr leginkább háttal beszélgetett, amíg a motoros gyakorlatot bemutattam. Az autóban barátságosan és végig higgadtan mondta, hogy merre menjek. Csütörtökön vizsga kipipálva, kedden a jogosítvány a pénztárcában, vasárnap indulás Kolozsvárra. Mondjuk, a pontokat azóta is gyűjtögetem.

Bedő, akinek barátnője a jogsija

Nincs jogosítványom, de sofőrvizsgázók élményeiről számtalan sztori, kering. Egy decemberit első kézből tudok: barátnőm vizsgázott, sikeresen. Elmondása alapján, habár nagyon ideges volt, minden simán ment.

Karácsony előtti időszak volt, és benne volt a pakliban, hogy csúszós úton kell vezetnie. Aznap elsőnek ült be a vizsgáztató rendőr mellé, és szerencséjére, az enyhe télnek, és a korai időpontnak köszönhetően, sem havas út, sem zsúfolt forgalom nem nehezítette a vizsgáját. A biztonság kedvéért még a bakancsot is sportcipőre váltotta, közben a rendőr kitöltötte a

papírokat. Jöhetett a vezetés. Körbejárták a várost, tolatott, majd hátraparkolás következett. A rend őre rendes volt, csak annyit mondott, végig, hogy jobbra, vagy balra kanyarodjon az útkereszteződéseknél.

A parkolás után következett az a pár másodperc csend, ami akkor óráknak tűnt, majd írta is az ADMIS-t a lap aljára.

Mint a gyors házi felmérésből kiderült, bizony nyögtünk, nyeltünk rendesen, de felállított elméleteinket cáfoltuk. A rendőr nem szemétkedett (annyira), nem volt etnikai konfliktus leginkább elizgultuk, lazára vettük vagy

csak bénáztunk.

Ezzel nem értük be, mert ez mégis csak akkor volt, és lehet, hogy most másképp mennek a dolgok.

Felkerestük a város egyetlen igazságügyi közlekedési szakértőjét, aki nem mellesleg oktató is. Szilágyi Ferenc elmondta, a probléma összetett, de azért nem annyira rossz, mint azt a statisztika mutatja, ugyanis az átmenési arányt csak az első vizsgáig számolják.

A diákok többsége a második, harmadik vizsgán szokott átmenni, de természetesen akad, aki elhúzza a hetedik, nyolcadig alkalomig is. Ha a hajtási engedély megszerzési arányát tekintjük, akkor már 98 százalékos eredményről beszélhetünk, mesélte el tapasztalatait az oktató. Hogy mégis

mi a magyarázat bukdácsolásra?

Könnyen lehet, hogy most a fagyai nyal vissza, és a könnyebbségért kiharcolt anyanyelvünkön vizsgázás lehet az egyik magyarázat.

„A magyar vizsgáztatásnál az értem és a tudom közti különbség téveszti meg a magyar diákot. A másik, hogy a fordítás zagyva, érthetetlen. Alig tudom én megérteni” – magyarázza Szilágyi a probléma egyik fő okát. Ma a legtöbb iskolánál azt is lebeszélük, aki románul akar vizsgázni. Így

nem kell kétszer tartaniuk az órákat, egyiket magyarul, másikat románul.

Román rendőr, beszélni magyar

Ha mi nem tanulunk meg románul, akkor a rendőrnek kell.

- A rendőrök megtanultak néhány szót, hogy „hosszúban” is segíthessenek: jobbra, balra, tolatni. Persze ő sem tudja magát olyan jól kifejezni, így amikor mondja, hogy „Mers înapoi zece metri”, már mondja is, hogy „menni vissza”. Amelyik diák nem tud románul, az stresszesebb, s attól fél végig, hogy nem fogja érteni, amit mondanak, így nem reagálja le.

- Olyan is volt, hogy a kultúrház mellett kellett, hogy kikanyarodjon a diák. Ötször-hatszor lefullasztotta a járművet, mögötte felgyűltek az autók, de nem szólt egy szót sem a rendőr. Ha ott lehetnék az autóban, én azt kérném, hogy hagyja abba a vizsgáztatást és buktassa meg a diákot.

Igazából a rendőrökre sem foghatjuk, mert, ahogy a történeteket gyűjtjük össze, egyre inkább az látszik, hogy a rendőröknek ez egy munka, amit elvégeznek, ha tudsz, átmész, ha nem, próbálhatod újra.

„Az autóban mindig van tanú, s ha olyan diákom bukik meg, akire nem számítok, meg szoktam

kérdezni, hogy mit csinált, de eddig soha nem mondták, hogy a rendőr miatt lett volna. Pedig a tanú legtöbbször nem is az én diákom" – emlékszik vissza az eddigi esetekre az oktató.

Kíváncsiak voltunk arra is, hogy mi a sikeres vizsga titka? Szilágyi Ferenc, ha egy mondatban kellene összefoglalja, akkor az így hangzana: „Igényes, pontos, precíz felkészítés, felkészülés".

Te hogy mentél át a vizsgán?

Gyorsszótár sofőrvizsgázóknak

admisz – átment

bánkhéta – ülés, hátsó ülés

bord - műszerfal

csédéázó-tábla – elsőbbségadást kötelező tábla

doszár - iratcsomó

hosszúban - a gyakorlati vizsga

insztruktor – oktató

indeksz – kanyarjelző

kijöttem szálából - sikerült az elméleti vizsga

kuplung - tengelykapcsoló

kesztionár, kesztionározik – kérdőív, az elméleti vizsgára készül

poligon - akadálypályás vizsga (jelenleg nem kell ilyent teljesíteni)

reszpinsz – elvágva, nem ment át

skoálás kocsi – gyakorló autó, a sofőriskola autója